

Beleidsregel 1.5 Permanente afgravingen in en nabij waterkeringen

1.5.1 Kader

Onderwerp en toepassingsgebied

Deze beleidsregel is van toepassing op permanente afgravingen in de kernzone, de beschermingszone en de buitenbeschermingszone, zowel binnen- als buitendijks, van de waterkeringen binnen het beheergebied van waterschap Rijn en IJssel. Agrarische groundbewerkingen zoals ploegen en overige tijdelijke afgravingen zijn uitgesloten van deze beleidsregel. Kelders en kruipruimten worden beschouwd als permanente afgravingen en zijn geregeld in beleidsregel 1.3 (*Bouw*)werken in, op en nabij waterkeringen.

Relatie met de keur

Op grond van de keur is het verboden zonder vergunning van het bestuur:

- gebruik te maken van de kernzone van een waterstaatswerk door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werkzaamheden te verrichten (artikel 3.1 eerste lid);
- in de kernzone van een waterkering dijkbekledingen te beschadigen (artikel 3.1 derde lid);
- gebruik te maken van de beschermingszone van een waterstaatswerk door anders dan in overeenstemming met de functie daarin of daarop werkzaamheden te verrichten (artikel 3.1 vierde lid);
- in, op, onder of boven de buitenbeschermingszone afgravingen te verrichten (artikel 3.1 vijfde lid).

Begripsbepaling

- permanente afgraving: binnendijks: permanente verlaging van het maaiveld; buitendijks: permanente verlaging van het rivierbed;
- tijdelijke afgraving: grondroerende werkzaamheden van beperkte duur ten behoeve van de aanleg van (bouw)werken, kabels, leidingen, wegen, verticale buissystemen of beplanting of het uitvoeren van bodemonderzoek.

1.5.2 Doel van de beleidsregel

Met deze beleidsregel geeft het waterschap inzicht in de wijze waarop permanente afgravingen in of nabij waterkeringen worden beoordeeld. Het uitgangspunt is dat er geen grote verstoringen van de grondopbouw mogen plaatsvinden om de waterkerende functie en de stabiliteit van de waterkering te waarborgen.

1.5.3 Motivering van de beleidsregel

Permanente afgravingen in of in de nabijheid van een waterkering kunnen de stabiliteit van de waterkering in gevaar brengen. Als gevolg van een afgraving kan een verzakking van de waterkering ontstaan. Daarnaast kunnen de ondoorlatende lagen van een waterkering doorsneden worden. Dit brengt ongewenste afname van de waterkerende functie met zich mee.

Stabiliteit

Permanente afgravingen, zowel binnen- als buitendijks, kunnen op verschillende manieren een negatief effect hebben op de stabiliteit van waterkeringen. Onder maatgevende omstandigheden kunnen permanente afgravingen zorgen voor instabiliteit van de waterkering. Daarnaast kan bij een permanente afgraving de situatie optreden dat een omvangrijk deel van de oever van de ontgrondingskuil instort. Dit kan optreden door de volgende bezwijkmechanismen: afschuiving, verwekingsvloeiingen of bresvloeiing. Een dergelijke instorting van de randen van een ontgrondingskuil nabij een waterkering kan een negatief effect hebben op de stabiliteit van de waterkering omdat de zogenoemde standzekerheid van een waterkering wordt ondermijnd. Dit kan leiden tot het falen van een

waterkering. Daarnaast kan het permanent afgraven van de deklaag van de bodem gevolgen hebben voor bepaalde (grond)waterstromen waardoor kwel en piping kunnen optreden. Dit is ongewenst.

Als gevolg van een buitendijkse permanente afgraving kan in de rivier een ander waterstandsverloop optreden die mogelijk leidt tot hogere waterstanden op andere dijktrajecten (lokale opstuwing). Dit kan negatieve effecten hebben op de stabiliteit van de waterkering.

Beheer en onderhoud

Permanente afgravingen hebben relatief weinig invloed op de uitvoering van het onderhoud van de waterkering. Het uitgangspunt is dat beheer en onderhoud aan de waterkering altijd mogelijk moeten blijven.

1.5.4 Toetsingscriteria

1. Tijdelijke afgravingen

Tijdelijke afgravingen betreffen graafwerkzaamheden die verband houden met de aanleg van (bouw)werken, kabels, leidingen, wegen, verticale buissystemen of beplanting en het uitvoeren van bodemonderzoek. De toetsingscriteria voor tijdelijke afgravingen staan vermeld in de overeenkomstige beleidsregels 1.2, 1.3, 1.4, 1.6 en 1.7.

2. Permanente afgravingen in het dijkprofiel en het binnenste deel van de buitenbeschermingszone

Permanente afgravingen in het dijkprofiel en binnen een strook van 50 meter, gemeten vanuit de theoretische teen van de waterkering, te vermeerderen met een denkbeeldig vlak met een dalende helling met een verhouding van 1:5, zijn niet toegestaan.

3. Hydrologisch en geotechnisch onderzoek

De aanvrager moet middels hydrologisch en geotechnisch onderzoek (laten) aantonen dat er als gevolg van de aangevraagde permanente afgraving geen negatieve effecten ontstaan op de algehele standzekerheid van de waterkering.

4. Permanente afgravingen in buitenste deel van de buitenbeschermingszone

Permanente afgravingen in het buitenste deel van de buitenbeschermingszone zijn toegestaan indien uit het door of namens de aanvrager uitgevoerde hydrologisch en geotechnisch onderzoek blijkt dat er geen negatieve gevolgen ontstaan op de stabiliteit van de waterkering. Het buitenste deel van de buitenbeschermingszone begint op 50 meter, gemeten vanuit de theoretische teen van de waterkering, te vermeerderen met een denkbeeldig vlak met een dalende helling met een verhouding van 1:5.

5. Toetsingskader bij aanleg van zandwinputten

Bij het ontwerpen en toetsen van permanente afgravingen ten behoeve van de winning van grondstoffen moet CUR-Aanbeveling 113 *Oeverstabiliteit bij zandwinputten* worden gehanteerd.

6. Afvoer kwelwater

Er mag geen verweking van de bodem ontstaan als gevolg van niet of onvoldoende afgevoerd kwelwater. Kwelwater moet daarom voldoende worden afgevoerd.